

Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Ilgtermiņa bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana"

(2019/C 404/05)

Ziņotājs:	Jácint HORVÁTH (HU/PSE), Nagkanižas pilsētas ar meģes tiesībām padomes loceklis
Atsauce:	Ilgtermiņa bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana COM(2018) 673 final

POLITIKAS IETEIKUMI

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu "Ilgtermiņa bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana", kurā ierosināts rīcības plāns Eiropas atjauninātās bioekonomikas stratēģijas īstenošanai turpmākajos gados. Reģionu komiteja uzskata, ka tai var būt svarīga nozīme dialogā ar Eiropas Komisiju;
2. uzskata, ka publicētais rīcības plāns ir pietiekami tālejošs un tajā paredzēto pasākumu īstenošana ir būtiska, lai pienācīgā tempā attīstītu Eiropas bioekonomiku;
3. uzskata, ka bioekonomikas attīstībai ir ļoti liels izaugsmes un nodarbinātības potenciāls, un norāda, ka šo potenciālu varēs izmantot tikai tad, ja reģionālie un vietējie dalībnieki cieši sadarbosies un īsteno kopējos mērķus. Komiteja arī uzsver ilgtermiņa bioekonomikas nozīmību centienos sasniegt ilgtermiņa attīstības mērķus;
4. pauž pārliecību, ka Eiropas, valstu, reģionālās un vietējās iniciatīvas bioekonomikas jomā ir jāasakaņo, izmantojot daudzlīmeņu pārvaldības iespējas, lai radītu optimālus apstākļus bioekonomikas attīstībai Eiropā. Arī bioekonomikas jomā vietējam un reģionālajam līmenim ir nozīmīga loma augstskolu, ražotāju, valdības iestāžu un pilsoniskās sabiedrības sadarbības veicināšanā saskaņā ar "četrkāršās spirāles" modeli;
5. uzsver, ka 2021.–2027. gada periods paver plašas bioekonomikas attīstības iespējas. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme ES kohēzijas politikas un tādu daudzu reģionālo pārdomātas specializācijas stratēģiju īstenošanā, kas nodrošina līdzfinansējumu bioekonomiku stiprinošām programmām un projektiem;
6. norāda, ka Komisija paredzējusi arī prasību no 2021. gada bioekonomikas rīcības plānus izstrādāt piemērotākajā teritoriālajā līmenī – tādējādi palielinot vietējo un reģionālo pašvaldību lomu – un programmas pārvaldīt pēc iespējas tuvāk attiecīgajām nozarēm un iedzīvotājiem saskaņā ar subsidiaritātes un daudzlīmeņu pārvaldības principiem. Lai izveidotu ilgtermiņa aprites bioekonomiku, darbības ir stabili jānostiprina reģionālajā un vietējā līmenī, jo vietējie iedzīvotāji labi pārzina reģionos esošās vērtību ķēdes. Reģioni veic ieguldījumus pamata pakalpojumos un spējās, un tādējādi vietējā un reģionālā pieeja nodrošina ciešu saikni ar reģionu īpašajām iezīmēm un specializāciju;
7. uzskata, lai veiksmīgi īstenotu redzējumu par iespējami plašāku bioekonomikas izvēršanu, ir regulāri jāpārskata juridiskais pamats nolūkā novērst juridiskos šķēršļus ieguldījumiem;
8. ir pārliecināta, ka ilgtermiņa bioekonomikas attīstība radīs darbvietas, īpaši piekrastes un lauku teritorijās, jo primārie ražotāji būs vairāk iesaistīti vietējā bioekonomikā. Bioekonomikas sektoru aplēses liecina, ka līdz 2030. gadam tajās varētu izveidot vienu miljonu jaunu darbvietu;
9. ņemot vērā gatavošanos nākamajai daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam, mudina visas ES dalībvalstis līdz 2021. gadam izstrādāt valsts stratēģiju bioekonomikas jomā, lai atvieglotu attīstības programmu koordinēšanas iespējas;

10. aicina visus Eiropas reģionus, kas ir viens no atbilstošākajiem teritoriālajiem līmeņiem bioekonomikas stratēģiju īstenošanai, vēlākais līdz 2024. gada beigām izstrādāt rīcības plānus bioekonomikas jomā vai paredzēt attiecīgā reģiona visaptverošajā attīstības stratēģijā atsevišķu bioekonomikas sadaļu. Komiteja arī uzskata: tā kā bioekonomikas ekoloģiskās robežas ir plašākas par administratīvajām robežām, varētu arī apsvērt iespēju izstrādāt starpreģionālas stratēģijas, lai stiprinātu pārrobežu un starpreģionālo sadarbību (mērķsadarbības pasākumus, tīklus) ar līdzīga profila reģioniem. Vienlaikus bioekonomikas partnerības būtu jāveicina arī makroreģionālajās un jūras baseinu stratēģijās;

11. pauž cerību, ka nākotnē Eiropas Savienībā zaļā publiskā iepirkuma izaugsme būs pēc iespējas spēcīgāka, un uzsver, ka bioekonomikas attīstībai ir būtiska nozīme šā mērķa sasniegšanā. Šajā saistībā norāda, ka publiskais iepirkums paver labas iespējas veicināt bioloģisku produktu un risinājumu izstrādi. Lai to atbalstītu un nodrošinātu, daudzos gadījumos ir vajadzīgs Eiropas līmeņa atbalsts, piemēram, ekodizaina prasības, standarti, deklarācijas par produktu atbilstību klimata un vides aizsardzības prasībām, kā arī izstrādes pasākumu stratēģijas;

12. ar bažām norāda, ka saskaņā ar nesen izstrādātu Kopīgā pētniecības centra dokumentu "ir ļoti liels risks, ka laikā no 2015. gada līdz 2030. gadam aptuveni 11 % (vairāk nekā 20 miljoni ha) no ES lauksaimniecības zemes paliks neizmantota tādu faktoru dēļ, kuri saistīti ar zemes biofizikālo piemērotību, lauku saimniecību struktūru un lauksaimniecības dzīvotspēju, demogrāfiju un reģionālajām īpatnībām" (¹). Ņemot to vērā, Komiteja uzsver, ka neizmantotajā lauksaimniecības zemē ir lielas iespējas palielināt dažādu bioloģisko resursu ražošanu, ja vien šāds dažādots izmantojums neapdraud lauksaimniecības zemes augsto dabas vērtību (HNV) un nesamazina nedz bioloģisko daudzveidību, nedz dzīvotņu un neskartās dabas atjaunošanas potenciālu;

13. norāda, ka vienā no iepriekšējiem atzinumiem par kopējās lauksaimniecības politikas reformu (²) Komiteja, pievēršoties vides un pārtikas jautājumiem, ir uzsvērusi, ka salīdzinājumā ar 2017. gadu dalībvalstīs ir divreiz jāpalielina bioloģiskās lauksaimniecības zemes platības, proti, jāpanāk, ka bioloģiskajā lauksaimniecībā izmanto vismaz 30 % no lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības;

14. piekrīt ES meža stratēģijas vidusposma pārskatā iekļautajiem secinājumiem, kuros norādīts, ka meža stratēģijas pārskatīšana būtu jākoordinē ar bioekonomikas stratēģijas reformu. Lai attīstītu mežu bioekonomiku un veicinātu inovāciju, būs jānodrošina dažādo ES politiku saskaņotība;

Bioekonomikas sektoru stiprināšana, to darbības stimulēšana, investīciju un tirgu atraisīšana

15. uzskata, ka patlaban inovācijas bioekonomikas jomā ieguldītājus piesaista vienīgi tad, ja tās ir saistītas ar tādu ražojumu izstrādi, kuriem ir liela pievienotā vērtība. Būtu jāpilnveido atbalsta shēmas, lai izstrādātu tehnoloģijas, kas saistītas ar bioloģiskas izcelsmes produktiem, kuriem ir zema tirgus vērtība, bet ar kuriem paredzēts aizstāt fosilās degvielas. Ir vajadzīgi skaidrāki bioenerģijas resursu cenu noteikšanas mehānismi, kas gan sīki neprecizētu, kā šie resursi ir jāizmanto. Atbilstoša fosilo resursu cenu noteikšana ir svarīgs bioekonomikas konkurētspējas nosacījums;

16. uzskata, ka saskaņotas standartu regulējuma sistēmas ieviešana produktiem, kurus var ražot ilgtspējīgā veidā, un to atkritumiem, kā arī šīs sistēmas stabilitātes nodrošināšana dalībvalstu līmenī būtu nozīmīgs solis uz priekšu no to organizāciju perspektīvas, kuras darbojas bioloģiskas izcelsmes produktu pētniecības, izstrādes un ražošanas jomā;

17. aicina Eiropas Komisiju atbalstīt procesus, kas saistīti ar bioloģiskas izcelsmes produktu ražošanu un pārdošanu ES dalībvalstīs, kā arī ar tehnoloģiju pavairošanu ilgtspējīgas bioekonomikas jomā. Eiropas Savienībai būtu sevi jāpozicionē par nozares līderi, izstrādājot modernas ar bioekonomiku saistītas tehnoloģijas, lai tādējādi veicinātu darbvietu radīšanu un nodrošinātu apgādi ar kvalitatīviem bioproduktiem;

18. uzsver, ka piemērojami noteikumi nedrīkst bioresursu izmantotājiem radīt pārmērīgu administratīvo slogu. Pašlaik šādas ar ilgtspēju un ekonomiku saistītas ziņošanas prasības (arī darījumu partneriem) ir paredzētas gan valsts atbalsta noteikumos, gan Atjaunojamo energoresursu direktīvā (*RED II*). Ja vien resursi atbilst klimata aizsardzības un ilgtspējas uzlabošanas prasībām, nebūtu pieļaujama arī dažādu bioenerģijas resursu izmantošanas mikropārvaldība. It īpaši biorafinēšanas rūpnīcās dažādu resursu plūsmas tiek izmantotas daudziem un dažādiem mērķiem, tostarp biodegvielu un biokurināmā ražošanai;

(¹) "Neapstrādātā ES lauksaimniecības zeme 2015.–2030. gadā", *JRC Policy Insights* (2018. gada oktobris), pieejams šeit: <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc113718.pdf>.

(²) Eiropas Reģionu komitejas atzinums "KLP reforma" (COR-2018-03637).

19. uzskata, ka bioekonomikas attīstība, īpaši mazāk attīstītos reģionos, ir saistīta ar konkrētiem projektiem un ka nozīmīgu inovāciju izstrāde ļauj saglabāt tās attīstības gaitu. Attiecībā uz BIOEAST un līdzīgām iniciatīvām, kurās iesaistīta vairāk nekā viena dalībvalsts, RK ierosina Komisijai, izmantojot tematiskas programmas un subsīdijas, veicināt pozitīvas sinerģijas stiprināšanu. Svarīgi ir panākt, ka mijiedarbība starp tehnoloģiju pārneses darbībām un reģionu biomasas resursiem palīdz gūt jūtamus rezultātus arī sabiedrībai kopumā, un tas apliecinātu, ka ilgtspējīga bioekonomika ir aprites ekonomikas “zaļais dinamiskais elements”;

20. uzskata: lai paātrinātu enerģētikas pārkārtošanu un tirgū padarītu atjaunojamo enerģiju konkurētspējīgāku par fosilajiem kurināmajiem, turklāt tā, lai tas netiktu uzskatīts par neatļautu valsts atbalstu, būtu jāapsver iespēja pielāgot Enerģijas nodokļu direktīvu un valsts atbalsta noteikumus;

21. pauž gandarījumu, ka Eiropas Komisija nākamo gadu laikā ir iecerējusi ieviest atbalsta instrumentu politikām, kuru mērķis ir mazināt teritoriālo nelīdzsvarotību bioekonomikas jomā, taču uzsver nepieciešamību nodrošināt šā instrumenta darbību vismaz līdz 2027. gada beigām, lai veiksmīgi samazinātu teritoriālās atšķirības, kas radušās šajā jomā;

22. ir gandarīta, ka biotehnoloģija ir iekļauta vairāku ES valstu pārdomātas specializācijas stratēģijās (RIS3). Pārdomātas specializācijas stratēģijas, kuru izstrāde bija *ex ante* nosacījums piekļuvei ES pētniecības, izstrādes un inovācijas fondiem, kas paredzēti 2014.–2020. gada plānošanas periodā, vienlaikus ir arī politiskas rīcības instrumenti, kuri veido politikas īstenošanas atskaites punktus, jo tajos ņemtas vērā reģionālās un teritoriālās iezīmes, nozares un tehnoloģiju prioritātes. Komiteja arī uzskata, ka reģionālās RIS3, kas saistītas ar bioekonomiku, ir efektīvākas, ja to pamatā ir koordinēta sadarbība gan ar kaimiņu reģioniem, gan dalībvalstu līmenī, lai ilgtermiņā nodrošinātu vides un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, kā arī izmantotu bioekonomikas potenciālu;

23. uzskata, ka ir jāpastiprina atbalsts biotehnoloģijai gan attiecībā uz pētniecības un inovācijas prioritātēm, gan ieguldījumu prioritātēm. Balstoties uz biotehnoloģijas zināšanu bāzi un instrumentiem un ņemot vērā, ka tā veido saikni starp dažādajiem biomasas pārstrādes posmiem, biotehnoloģija spēj ne tikai samazināt negatīvu ietekmi uz vidi, bet arī ilgtspējīgi veicināt biorūpniecības attīstību;

24. atbalsta rīcības plāna 1.5. darbību, kurā paredzēta 300 ilgtspējīgu biorafinēšanas iekārtu izveide⁽³⁾. RK ierosina: būvējot jaunas biorafinēšanas iekārtas, vajadzētu izmantot vienotas rādītāju un uzraudzības sistēmas datus, lai palīdzētu bioekonomikas jomā mazāk attīstītiem reģioniem pārvarēt atpalicību, saskaņā ar KLP un noteikumiem un subsīdijām un 9. pamatprogrammu. Tehnoloģisko inovāciju ieviešana un ar to saistīto zināšanu pārneses sistēmu izstrāde nodrošinās ekosistēmu potenciāla ekoloģiski racionālu izmantošanu, kā rezultātā varēs izveidot ilgtspējīgas biomasas vērtību ķēdes;

25. uzskata: lai varētu optimizēt, pārveidot un integrēt vērtības radīšanas ķēdes, būtisks priekšnosacījums ir vietējo un reģionālo ieinteresēto personu un it īpaši MVU aktīva līdzdalība, jo tādā veidā var panākt, ka līdztekus primārajiem ražotājiem tiek iesaistīta visa uzņēmējdarbības ķēde. Būtiski ir atbalstīt MVU centienus pielāgot savas tehnoloģijas un uzņēmējdarbību virzībai uz bioekonomiku;

Vietējās bioekonomikas strauja izvērsšana Eiropā

26. iesaka Eiropas Komisijai īpašu uzmanību pievērst pilsētu un lauku teritoriju pārvaldes iestāžu atbildīgo darbinieku informēšanai, lai viņi iekļautu biomasas ražošanas un pārstrādes iespējas ilgtermiņa stratēģiskās un budžeta plānošanas procesā;

27. uzsver, ka kaimiņu reģionu savstarpējās konsultācijas varētu sekmēt savstarpējo sadarbību, kuras gaitā var izstrādāt bioloģiskajai aprites lauksaimniecībai paredzētas tehnoloģijas un risinājumus;

28. uzskata, ka pilsētām būtu jāklūst par nozīmīgiem aprites bioekonomikas centriem. Svarīga nozīme ir materiālu aprites pārvaldībai un atkritumu – tostarp organisko atkritumu – pārstrādei (vai, kur tas iespējams, reģenerācijai) pilsētās, un tam ir vajadzīga ne tikai infrastruktūra un savākšanas, apstrādes un reciklēšanas (vai reģenerācijas) sistēmas, bet arī sabiedrības informēšana. RK aicina Eiropas Komisiju koordinēti paredzēt šim mērķim vajadzīgos resursus; tas ietver arī tehnoloģisko pielāgojumu un zināšanu pārneses sistēmu kopīgu, savstarpēji papildinošu izstrādi;

⁽³⁾ ESAO, *Meeting Policy Challenges for a Sustainable Bioeconomy* (Politikas problēmu risināšana ilgtspējīgai bioekonomikai), 2018. g., ISBN 9789264292345; BIO-TIC, *A roadmap to a thriving industrial biotechnology sector in Europe* (Ceļvedis plaukstošai biotehnoloģiju nozarei Eiropā), 2015. g.

29. uzskata: būtībā ne stratēģijā, ne rīcības plānā nav aplūkoti pārvaldības jautājumi. Lai īstenotu rīcības plānā izklāstītos procesus, ir jānosaka skaidri attiecīgo dalībnieku pienākumi, un ir pilnībā jāievēro daudzlīmeņu pārvaldības princips, lai nodrošinātu efektīvu un racionālu katra stratēģijas elementa īstenošanu;

30. uzskata, ka ir jāsaskaņo tiesību akti, jo pašlaik 28 dalībvalstis piemēro atšķirīgus noteikumus attiecībā uz biomasas plūsmām, kas ir galvenā izejviela nozīmīgās bioekonomikas vērtības ķēdēs, un ar to saistīto atkritumu plūsmām;

31. uzskata, ka bioekonomikas procesus var efektīvi sekmēt organizācijas (piemēram, Eiropas Ķīmijas nozares reģionu tīkls – ECRN), platformas (piemēram, Biorūpniecības konsorcijs – BIC) un uzņēmumu kopu organizācijas, kuras spēj maksimāli palielināt ar iegūtajiem rezultātiem un zināšanām saistītās iespējas un apvienot vietējās un reģionālās iniciatīvas. Nākotnē ļoti svarīgi būs tās iekļaut zināšanu pārneses sistēmās;

Izpratne par bioekonomikas ekoloģiskajiem ierobežojumiem

32. ierosina biomasas ražošanas potenciāla novērtēšanai izmantot nevis administratīvās robežas, bet gan ekoloģiskās robežas un ekosistēmas. Lai sasniegtu rīcības plāna mērķus, būtu precīzi jānovērtē saražotās biomasas daudzums, un tas jāreģistrē vienotā sistēmā. Lai to panāktu, ir vajadzīga koordinēta reģionu sadarbība, un ir svarīgi izstrādāt un noteikt standartizētas mērīšanas un kontroles metodes, ko izmantot šajā novērtēšanā;

33. pauž gandarījumu, ka saskaņā ar rīcības plāna 3.2. darbību Komisija ir paredzējusi atbalstu kartogrāfijas un statistikas sistēmu izstrādei ekosistēmas uzraudzības jomā. RK tomēr ierosina izstrādāt un ieviest vienotu Eiropas rādītāju sistēmu biomasas ražošanas pārraudzībai. Lai uzstādītu tehnoloģijas apstrādei dažādos posmos un optimizētu to darbību energoefektivitātes, vides aizsardzības un biomasas loģistikas ziņā, ir svarīgi ieviest vienotu informācijas sistēmu;

34. ierosina izveidot vienotu rādītāju sistēmu, lai tā sniegtu informāciju par darbību reģionos, izmantojot pamatrādītājus un īpašus rādītājus. Attiecībā uz pamatrādītājiem Komiteja ierosina uzraudzīt šādus parametrus: 1) IKP pa reģioniem (procentuālā daļa no valsts IKP); 2) starptautiskā darbība pētniecības, izstrādes un inovācijas jomā; 3) fosilās enerģijas ietaupījumi; 4) emisiju, jo īpaši amonjaka (NH₃) un nozīmīgāko siltumnīcefekta gāzu (SEG) (CO₂, CH₄) samazinājumi; 5) atjaunojamās enerģijas ražošana (šajā gadījumā izmantotie mērījumu rādītāji būtu jāstandartizē). Īpašie rādītāji, kas raksturotu reģionu sniegumu saistībā ar bioekonomikas stratēģijas rīcības plānu, varētu būt šādi: 1) jaunu darbvietu skaits (saistībā ar bioekonomikas attīstību); 2) bioekonomikas nozīme reģionālajā sniegumā; 3) to darbību apjoms, kas virzītas uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un palielināšanu (pieskaitot līdzekļi); 4) vides saglabāšana un atkritumu daudzuma samazināšana;

35. uzskata, ka paplašinot pārrobežu sistēmas, kas atbalsta inovācijas procesus un sadarbības iespējas bioekonomikas attīstības jomā, varētu efektīvi sekmēt stratēģiju pārrobežu koordināciju kaimiņu reģionos. Sadarbība, kas orientēta uz līdzīgām ekoloģiskām, sociālām un ekonomiskām pieejām, var virzīt specializētu apmācību vietējā līmenī un pozitīvi ietekmēt nodarbinātības līmeni nozarēs;

36. iesaka veicināt mehānismus, kas ļauj panākt kompromisu starp bioloģisko daudzveidību un ražošanu un veidot dažādu politiku sinerģiju. Straujākas klimata pārmaiņas rada pārmaiņas arī mikroreģionālajā līmenī;

37. aicina izstrādāt visaptverošu attīstības sistēmu, kas palīdzētu ES līmenī koordinēt klimata politikas pasākumus, kuru mērķis ir novērst bioloģiskās daudzveidības izzušanu un vides pārmaiņas, saglabājot un palielinot resursus un augsnes auglību;

38. pauž gandarījumu par izstrādāto bioekonomikas stratēģiju, kas atbilst ilgtspējas mērķiem un kurai pievienots rīcības plāns, kura pamatā ir gan ražošanas teritoriju aizsardzība pret pārmērīgu izmantošanu, gan biomasas potenciāla veicināšana. RK atzinīgi vērtē arī ražošanas pamatresursu aizsardzību un aicina Komisiju garantēt reģioniem vienlīdzīgāku piekļuvi līdzekļiem, kas paredzēti informēšanas pasākumiem;

Bioekonomikas finansēšana

39. pauž gandarījumu, ka Komisijas priekšlikumos par nākamo daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam iecerēts dot būtisku stimulu sistēmiskai pētniecībai un inovācijai bioekonomikas jomās un nozarēs: konkrēti, 10 miljardi EUR⁽⁴⁾, t. i., aptuveni 10 % no plānotā budžeta, paredzēti programmas “Apvārsnis Eiropa” sadaļai “Pārtika un dabas resursi”⁽⁵⁾. Īpaši atzinīgi Komiteja vērtē arī to, ka astoņās programmas partnerības jomās ir iekļauti “ilgtspējīgi, iekļaujoši un cirkulāri biobāzēti risinājumi”;

40. tomēr uzsver, ka bioekonomikas attīstībai ir vajadzīga visaptveroša pieeja, un tas nozīmē, ka tās finansēšanai vienlaikus ir saskaņoti jāizmanto dažādi resursi. RK uzskata, ka Eiropas Komisijai ir jāuzlabo dažādu finanšu instrumentu papildināmība un jāizstrādā atbilstoši rīki, ar ko koordinē Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda Plus, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda un kopējās lauksaimniecības politikas līdzekļus, kā arī līdzekļus, kas pieejami pētniecībai, izstrādei un inovācijai, un programmas *InvestEU* finanšu instrumentu līdzekļus, lai dalībvalstis un reģioni varētu izmantot visus bioekonomikas atbalstam pieejamos resursus;

41. uzsver, ka jāapzinās programmas *InvestEU* svarīgā nozīme, jo nākotnē tā būs bioekonomikas finansējuma avots; tādēļ aicina bioekonomikai arī turpmāk piešķirt līdzekļus un to arī turpmāk iekļaut programmas *InvestEU* finansētajās jomās;

42. norāda, ka plānotais mērķis, proti, 25 % no ES budžeta izdevumiem paredzēt klimata mērķu sasniegšanai, šķiet, nav pietiekams, lai īstenotu Parīzes nolīgumā izvirzītos mērķus. Atzinumā par daudzgadu finanšu shēmu laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam⁽⁶⁾ RK jau norādīja, ka priekšlikumā par nākamo finanšu shēmu būtu jāmēģina šīs saistības palielināt līdz vairāk nekā 30 %. Tādējādi varētu veicināt enerģētikas nozares, rūpniecības nozares un transporta sistēmas dekarbonizāciju, kā arī pāreju uz aprites ekonomiku. Šie mērķi veicinātu bioekonomikas attīstību pienācīgā tempā;

43. atkārtoti norāda, ka Komisijas priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” izveidi ir iekļauts pamatojums īpašiem pasākumiem, kas paredzēti ES tālākajiem reģioniem saistībā ar piekļuvi ES horizontālajām programmām, ņemot vērā šo reģionu strukturālo, sociālo un ekonomisko stāvokli. RK pauž nožēlu, ka ierosinātajā dokumentā šīs situācijas atzišana nav konkrētizēta, un tādēļ programmā būs grūti ņemt vērā šo reģionu īpašās iezīmes un unikālās priekšrocības, kas tām raksturīgas kā pētniecības un inovācijas izmēģinājuma vietām tādās jomās kā bioekonomika vai klimata pārmaiņas atbilstīgi to pārdomātas specializācijas stratēģijām;

Izglītošana, apmācība un informēšana par bioekonomiku

44. pauž bažas par statistikas datiem, kas liecina, ka katru gadu pieaug bioekonomikas jomā darbojošos ražotāju un uzņēmēju vidējais vecums. Var droši apgalvot, ka nākotnē, ja nenotiks paaudžu maiņa un zināšanu pārnese un ja netiks apgūtas jaunas prasmes un kompetences, pietiekama apgāde ar kvalitatīviem pārtikas produktiem būs apdraudēta, nemaz nerunājot par ražošanas pieaugumu. Par prioritāti jāizvirza atbilstīgu sistēmu izstrāde zināšanu pārnesi bioekonomikas nozarēs un starpnozaru saiknes inovatīvā, sociālā, ekonomiskā un vides dimensijā;

45. uzskata, ka ilgtspējīgām bioloģiskas izcelsmes produktu vērtību ķēdēm, kas pielāgotas ekosistēmai, vajadzīgais darbaspēks būs ilgtermiņā pieejams, ja jau no pamatskolas izglītības, izmantojot progresīvus un konsekventus izglītības modeļus, kā arī apmācības un mūžizglītības modeļus, ko dalībvalstis izstrādājušas, pamatojoties uz atvērto koordinācijas metodi, uzmanība tiks pievērsta īpašajam darbaspēka pieprasījumam bioekonomikas sektoros. RK uzskata, ka šādu modeļu veidošana ir obligāti nepieciešama, jo zināšanas par vides kultūru un ilgtspēju ir jānodod tālāk ikvienā izglītības, apmācības un mūžizglītības līmenī. Šajā nolūkā Komiteja aicina Komisiju palīdzēt dalībvalstīm kopīgi apzināt un noteikt kopējus mērķus, kā arī rast veidus, kā tos sasniegt ES līmenī;

⁽⁴⁾ “Priekšlikums regulai par pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” izveidi un dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumiem”, COM(2018) 435, 7.6.2018.

⁽⁵⁾ “Mūsdienīgs budžets Savienībai, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv. Daudzgadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam”, COM(2018) 321 final, 2.5.2018.

⁽⁶⁾ COR-2018-02389.

46. uzsver, ka svarīga nozīme bioekonomikas attīstībā ir bioloģiskas izcelsmes produktu tirgus pieprasījumam; norāda uz nepieciešamību veikt informēšanas pasākumus, kā arī atbalstīt pieprasījumu, un tādēļ ir vajadzīga Eiropas Komisijas, reģionu un pašvaldību sadarbība.

Briselē, 2019. gada 26. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Karl-Heinz LAMBERTZ
